

reflexion

Förstår inte kvinnor sitt eget bästa?

»I Texas har man i dagarna antagit en lag som tvingar läkaren att visa ultraljudsbilden för den abortsökande kvinnan och låta henne lyssna på hjärtljuden.«

Abort är ett ämne som ofta väcker mycket känslor, och ibland får man en känsla av att kvinnor uppfattas som icke kapabla att förstå sitt eget bästa. Obligatorisk väntetid för abortsökande är ett exempel på vad som praktiseras i vissa länder.

En sak som jag ofta diskuterar med ST-läkare i gynekologi är huruvida man ska låta den abortsökande kvinnan få se ultraljudsskärmen i samband med undersökning eller inte. Detta brukar bli en livlig diskussion, vem bestämmer? Kvinnan? Doktorn? Eller kanske våra landstingspolitiker? Det sista alternativet har vi inte ens övervägt, tack och lov, men så bor vi heller inte i USA.

I Texas har man i dagarna antagit en lag som tvingar läkaren att visa ultraljudsbilden för den abortsökande kvinnan och låta henne lyssna på hjärtljuden. Hon måste också finna sig i att bli undervisad om fostrets utveckling. En broschyr tillhandahålls, rikt illustrerad med bilder av vår egen Lennart Nilsson.

Kvinnor i Texas som blivit gravida efter våldtäkt eller incest slipper dock undervisningen och ultraljudet, till skillnad mot våldtagna kvinnor som råkar vara bosatta i Oklahoma.

Inte nog med att kvinnor anses som inkompetenta att fatta egna beslut, även läkares arbets sätt ska bestämmas av politiker utan medicinsk utbildning. Syftet uppges vara att minska risken för »post-abort depression«, ett tillstånd som inte ens existerar, enligt tillgänglig vetenskap.

Att bli omyndigförklarad skulle däremot kunna göra vilken vuxen individ som helst deprimerad.

Lena Marions
medicinsk redaktör
lena.marions@lakartidningen.se

Foto: AKG Images/Scanpix

Poeten och författaren Ezra Pound, här med James Joyce, Ford Maddox Ford och John Quinn, led av paranoia och anklagades för landsförräderi. **KULTUR** Sidan 169

reflexion

131 Förstår inte kvinnor sitt eget bästa?

Lena Marions

signerat

135 Akut brist på företagsläkare

Heidi Stensmyren

It debatt

136 AT-examinationen behövs även i en förändrad läkarutbildning *Johnny Ludvigsson, Stergios Kechagias, Lars Börjesson, Robert Eggertsen, Anne-Greth Bondeson, Erik Rydberg, Anna Josephson, Tove Gunnarsson, Jarmila Hallman, Anders Karlsson, Anna Engström-Laurent, Håkan Larsson*

aktuellt

138 Stressforskare Göran Kecklund: Läkare bör betraktas som skiftarbetare

140 Patientsäkerhet/Ärenden

141 Arbetstidsdirektivet har landat

142 Arbetsmiljöverkets nationella tillsyn: Betydande arbetsmiljöproblem på nio av tio akutsjukhus

»Det blir värre och värre«

143 Förhandlingarna för landstingssektorn inledda

144 Europaläkare blir specialistkompetenta från halvårsskiftet

medicinsk kommentar

145 Larmkriterier – balansgång på slaklina. Traumalarm bör registreras och analyseras för bättre prehospitalt triage *Per Örtenwall*

146 Högt diastoliskt tryck varningssignal i yngre åldrar. Systoliskt och diastoliskt blodtryck är olika viktigt för yngre och äldre *Johan Sundström*

nya rön

148 Träning minskar smärtan vid kronisk tennisarmbåge *Magnus Peterson*

Fem nyupptäckta gener kopplade till kronisk lymfatisk leukemi *Anders Hansen*

149 Asymmetrisk tillväxt bakom variationer i mykobakteriers antibiotika-

Harpest kan spridas till människor. Som läkare bör man ha harpest i åtanke om man träffar på jägare med feber, sjukdomskänsla och förstörade regionala lymfkörtlar. Det visar en fallbeskrivning från Uppland. Sidan 152

Foto: Sten Christoffersson/Scanpix

känslighet *Karin Sundström*

Analys av 100-åringars läkemedelsanvändning *Jonas Wastesson*

150 Kombinerade antikroppar gav bra resultat vid HER2-positiv bröstcancer *Anders Hansen*

Kardiovaskulärt motiverat att hjälpa överviktiga barn att banta *Anders Hansen*

151 Nya genetiska rön om Angelmans syndrom *Anders Hansen*

Oklarheter kring effekter och biverkningar av oseltamivir *Anders Hansen*

Klinik och vetenskap

152 Fallbeskrivning Jägare smittad av harpest vid slakt av hare *Tara Wahab, Stina Bjuggren Zelano*

154 Originalstudie Larminivå för traumapatienter avgör grad av vårdinsats Skärpning av triageringen kan ge bättre resursutnyttjande *Anna Granström, Gunilla Wihlke, Olof Brattström, Anders Östlund*

158 Originalstudie Jämförelse Riks-HIA – journal gav inte grund för värdförbättring. Svårt förklara färre reperfusioner vid ST-höjningsinfarkt i Norrlandslänen *Krister Lindmark, Jan-Håkan Jansson*

161 Originalstudie Screening för HIV och hepatit C-virus med salivtest på ett fångelse i Ghana. Studie av prevalens och kunskapsläge *Maria Ljungdahl, Christina Montgomerie, Ben A Gyan, Francis S Hagbe, Sven Britton*

Läkemedelsfrågan

164 NSAID kan öka risken för kardiovaskulära händelser. Riskökningen som regel kopplad till dos och behandlingsduration *Helena Holmgren, Jörn Schneede*

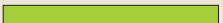

debatt och brev

165 Evidensbaserad medicin: Vinstkrav försämrar och fördyrar vården *Inge Axelsson*

webbfrågan:

Har du också hört talas om det?

Hovrättspresident Fredrik Wersäll har hört att »oron för att göra något otillåtet lett till att åtgärder som tidigare bedömdes som etiskt riktiga nu underlättas«. Se Debatt och brev nr 3, sidan 76.

Ja		50 %
Nej		35 %
Vet ej		15 %

82 hade svarat den 23 januari kl 11.00.

Foto: Science Photo Library/IBL Bildbyrå

NYA RÖN Oklarheter kring effekter och biverkningar av oseltamivir. Sidan 151

166 Utländska läkare i svensk sjukvård och kampen för integration i det svenska (arbets)livet *Eszter Kovács*

167 Finns det plats för klarspråk? Om psykiatrins välförtjänt dåliga rykte *Carina Hellström*

168 Felaktig diagnoskodning försvårar uppföljning av gravidas sjukfrånvaro *Nina Karnehed, Niklas Österlund, Anna-Karin Isaksson, Margareta Nyman, Lottie Skjöldebrand Sparre, Rickard Ljung*

kultur

169 Ezra Pound – politisk fånge förklädd till mentalpatient *Lars Sjöstrand*

172 Recensioner

173 lediga tjänster

175 platsannonser

185 meddelanden

186 information från läkarförbundet

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

Rättelse

Omslaget till nr 50/2011 av Läkartidningen pryds av en flicka med kokleaimplantat. Läsarna kan felaktigt ha fått uppfattningen att hon är representativ för en studie med titeln »Unga med kokleaimplantat föredrar tvåspråkighet» som publicerades i samma utgåva (2011;105(50):2649-51). Vi beklagar detta.

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Tf medicinsk redaktionschef
Anne Brynolf 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren, med dr (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik/gynekologi och pediatrik)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering)
08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering)
08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lövttrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering)
08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering)
08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator)
08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pren@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

organ för **Sveriges läkarförbund** grundad 1904
Sveriges läkarförbund
Den medicinska professionens organisation